

Yrd. Doç. Dr. Ali DEMİRBAŞ

**Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda
ESER SAHİBİNİN
MALİ HAKLARINA TECAVÜZ HALİNDE
HAK SAHİBİNE SAĞLANAN
HUKUKİ KORUMA**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR.....	XVII
GİRİŞ.....	1

Birinci Bölüm

ESER SAHİBİNİN MALİ HAKLARI

I. GENEL BİLGİ.....	7
A. Mali Haklar Özelinde Eser Sahibinin Eseri Üzerindeki Haklarının Hukuki Niteliği.....	7
B. Alenileşmiş Eserler Bakımından Sınırlı Sayı İlkesi.....	10
C. Mali Hakların Sözleşme ve Tasarruflara Konu Olabilmesi	15
D. Mali Hakların Bağımsızlığı İlkesi	15
II. MALİ HAKLARIN ÇEŞİTLERİ.....	17
A. İşleme Hakkı.....	17
B. Çoğaltma Hakkı	24
C. Yayma Hakkı	30
1. Genel Bilgi.....	30
2. Tükenme İlkesi	33
D. Temsil Hakkı.....	36

1. Genel Bilgi.....	36
2. Kamu Kavramı.....	39
3. Temsil Halleri.....	41
E. Umuma İletim Hakkı.....	43
1. Genel Bilgi.....	43
2. Yayın ve Yeniden Yayın Hakkı (FSEK m. 25/I)	44
3. Umuma Dağıtım ve Sunma Hakkı (FSEK m. 25/II, c. 1).....	46
4. Umuma Erişilebilir Kılma Hakkı (FSEK m. 25/II, c. 2).....	47
F. Pay ve Takip Hakkı	47

İkinci Bölüm
MALİ HAKLARA TECAVÜZ

I. KAVRAM.....	51
II. HUKUKA AYKIRILIK.....	53
III. HUKUKA UYGUNLUK.....	55
IV. MALİ HAKLARIN DEVRİ VE RUHSAT	57
V. KORUMA KAPSAMI.....	61
A. Genel Bilgi.....	61
B. Korunan Mali Haklar.....	63
C. Sözleşme Dışı Sorumluluk	64
D. Eser Bağlamında Koruma İlkesi	65
E. Serbest Yararlanma	65
F. Alıntı Serbestisi.....	67
G. İntihal.....	69

Üçüncü Bölüm

HUKUK DAVALARI

I. SALDIRININ DURDURULMASI (TECAVÜZÜN REF'İ) DAVASI.....	73
A. Kavram.....	73
B. Davada Aranılan Şartlar.....	76
1. Saldırı Eyleminin Bulunması.....	76
2. Saldırının Hukuka Aykırı Olması.....	78
3. Kusur ve Zarar Aranmaması.....	79
C. Davaya Bağlanan Hukuki Sonuçlar.....	80
1. Genel Bilgi.....	80
2. Mahkemece Gerekli Tedbirlerin Alınması.....	80
3. Medeni Ceza: Üç Kata Kadar Bedel Yaptırımını.....	83
a. Hukuki Nitelik.....	83
b. Diğer Hukuk Dalları İle Mukayese.....	87
(1) Rekabet Hukuku İle Mukayese.....	87
(2) Sınai Haklar İle Mukayese.....	91
c. Karşılaştırmalı Hukukta Uygun Bedel, Katları ve Medeni Ceza.....	93
d. Medeni Ceza Bakımından FSEK m. 68'de Göze Çarpan Değişiklikler.....	103
e. Bedel Tespiti.....	108
f. Medeni Ceza Miktarının Belirlenmesi.....	113
(1) Hakimin Takdir Yetkisi.....	113
(2) Kusur ve Başkaca Unsurların Etkisi.....	119
(3) Rekabet Hukuku ile Mukayese.....	123
4. Çoğaltma Hakkının İhlali Halinde Özel Talepler.....	126
a. Genel Bilgi.....	126
b. İmha Talebi.....	129
c. Devir Talebi.....	132
d. Medeni Ceza Talebi.....	133

5. Farazi Sözleşme Teorisi.....	133
6. Medeni Ceza Talebi İle Maddi Tazminat Talebi Arasındaki İlişki	137
II. SALDIRININ ÖNLENMESİ (TECAVÜZÜN MEN'İ) DAVASI	140
A. Kavram.....	140
B. Karşılaştırmalı Hukukta Önleme Talebi.....	142
C. Davada Aranılan Şartlar.....	152
1. Saldırı Tehlikesi - Saldırının Devam Etme ya da Tekrarlanma İhtimali	152
2. Eylemin Hukuka Aykırı Olması.....	156
D. Davaya Bağlanan Hukuki Sonuçlar.....	157
III. TECAVÜZÜN TESPİTİ DAVASI.....	158
A. Genel Bilgi.....	158
B. Davada Aranılan Şartlar	160
C. Davaya Bağlanan Hukuki Sonuçlar.....	162
IV. TAZMİNAT DAVASI.....	162
A. Genel Bilgi.....	162
B. Davada Aranılan Şartlar	166
1. Eylem.....	166
2. Hukuka Aykırılık.....	166
3. Zarar	166
a. Kavram.....	166
b. Zarar Çeşitleri	167
4. İlliyet Bağı	168
5. Kusur	170
a. Kavram.....	170
b. Çeşitleri.....	171
(1) Kast	171
(2) İhmal.....	172
c. Sorumluluk Ehliyeti.....	174
C. Zarardan Birden Çok Kişinin Sorumlu Olması.....	175

---

1. Dış İlişki.....	176
2. İç İlişki.....	178
D. Zararın ve Tazminatın Belirlenmesi.....	180
1. Zararın Belirlenmesi.....	180
2. Tazminatın Belirlenmesi	187
E. Geçici Ödemeler	189
1. Ekonomik Gereklilik.....	190
2. İnandırıcı Kanıt	191
3. Geçici Ödemenin Hukuki Niteliği.....	192
4. Geçici Ödemenin İade Edilmesi.....	193
V. KAZANCIN DEVRİ DAVASI.....	194
A. Hukuki Nitelik.....	194
B. Vekaletsiz İş Görme ve Türleri.....	195
C. Davada Aranılan Şartlar	200
D. Davaya Bağlanan Hukuki Sonuçlar.....	203
1. Elde Edilen Kazancın Devredilmesi	203
2. Kazancın Devri Talebi İle Maddi Tazminat Talebi Arasındaki İlişki	205
3. Elde Edilen Kazançtan Bedel İndirimi	210
VI. HUKUK DAVALARINA DAİR ÖZELLİKLER	212
A. Hükmün İlanı.....	212
B. Zamanaşımı.....	216
1. Genel Bilgi.....	216
2. Tazminat Davasında Zamanaşımı.....	220
a. Kural.....	220
b. Rücu İsteminde Zamanaşımı	222
c. Haksız İhtiyati Tedbirden Kaynaklanan Tazminat Davasında Zamanaşımı.....	223
3. Medeni Ceza Talebi Bakımından Zamanaşımı	224
4. Gerçek Olmayan Vekaletsiz İş Görme Davasında Zamanaşımı.....	225

Dördüncü Bölüm
GEÇİCİ HUKUKİ KORUMA

I. İHTİYATİ TEDBİR TALEBİ	227
A. Genel Bilgi.....	227
B. Talepte Aranılan Şartlar.....	229
C. Talep	232
D. Karşı Tarafın Dinlenmemesi	233
E. Yaklaşık İspat.....	236
F. Teminat Gösterme Zorunluluğu	240
G. Talebe Bağlanan Hukuki Sonuçlar.....	240
1. Hüküm.....	240
2. Hükümün Uygulanması.....	245
3. İtiraz.....	248
4. Kanun Yolu.....	248
a. Genel Bilgi.....	248
b. Doğrudan Kanun Yoluna Başvurup Başvuramama.....	249
(1) İstinaf Mahkemelerinin Göreve Başlamasından Sonra.....	249
(2) İstinaf Mahkemelerinin Göreve Başlamasından Önce.....	252
5. İhtiyati Tedbir Kararının Değiştirilmesi veya Kaldırılması.....	254
6. Haksız İhtiyati Tedbir Talebinden Doğan Sorumluluk	254
II. DELİL TESPİTİ TALEBİ	255
A. Genel Bilgi.....	255
B. Talepte Aranılan Şartlar.....	256
C. Talebe Bağlanan Hukuki Sonuçlar.....	257
III. GÜMRÜKLERDE GEÇİCİ EL KOYMA	258
A. Genel Bilgi.....	258
B. Gümrüklerde Geçici El Koymada Usul	263

Beşinci Bölüm
USUL HUKUKUNA DAİR ÖZELLİKLER

I. TARAFLAR.....	267
A. Davacı.....	267
1. Kavram.....	267
2. Hak Sahipleri	270
3. Ruhsat Sahipleri (Lisans Alanlar)	273
a. Genel Bilgi.....	273
b. Ruhsat (Lisans) Sahiplerine Bizzat Dava Hakkı Tanıyan Görüş	274
c. Ruhsat (Lisans) Sahiplerine Bizzat Dava Hakkı Tanımayan Görüş.....	275
d. Tam Ruhsat (Münhasır Lisans) Sahiplerine Bizzat Dava Hakkı Tanıyan Görüş	277
4. Meslek Birlikleri	280
5. Diğer Kimseler	281
B. Davalı	282
1. Genel Bilgi.....	282
2. İnternet Ortamında Gerçekleşen Hak İhlallerinde Davalı Sıfatı.....	283
a. Genel Bilgi.....	283
b. İçerik Sağlayıcı	286
c. Yer Sağlayıcı	287
d. Erişim Sağlayıcı.....	288
e. Şebeke İşletmecisi	288
f. Toplu Kullanım Sağlayıcı	289
g. Kullanıcı	289
II. GÖREV VE YETKİ	289
A. Görevli Mahkeme.....	289
1. Genel Bilgi.....	289

2. Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi.....	290
3. İhtiyati Tedbir Talebinde Görevli Mahkeme.....	291
4. Delil Tespiti Talebinde Görevli Mahkeme.....	291
B. Yetkili Mahkeme	292
1. Genel Bilgi.....	292
2. Genel Yetki.....	294
3. Özel Yetki	295
a. Çalışmada Yer Alan Davaların Geneline İlişkin Özel Yetki Kuralları	295
(1) İhlalin Gerçekleştiği Yer, Zararın Meydana Geldiği ya da Gelme İhtimalinin Bulunduğu Yer ile Zarar Görenin Yerleşim Yeri Mahkemelerinin Yetkisi	295
(2) Karşı Davada Yetki	296
(3) Geçici Olarak Oturulan Yer Mahkemesinin Yetkisi.....	297
(4) Şubenin Bulunduğu Yer Mahkemesinin Yetkisi	297
b. Çalışmada Yer Alan Münferit Talep ve Davalara İlişkin Özel Yetki Kuralları.....	297
(1) Durdurma ve Önleme Davalarında Yetki	297
(2) Delil Tespiti Talebinde Yetki	298
(3) İhtiyati Tedbir Talebinde Kesin Yetki	299
III. İSPAT	300
A. Kavram.....	300
B. İspat Yüğü.....	302
C. Fikri Hukukta Karineler.....	306
1. Eser Sahipliği Hakkında Karineler (FSEK m. 11-12)	306
2. Haksız Kullanım Karinesi (FSEK m. 76/II).....	307
D. Fikri Hukukta Eser Sahibi Lehine İspata Yönelik Başkaca Kolaylıklar.....	315
SONUÇ	317
KAYNAKÇA	323